

เคมีบำบัดคืออะไร

เคมีบำบัด หมายถึง การรักษาด้วยยาเพื่อควบคุมหรือทำลายเซลล์มะเร็ง โดยการออกฤทธิ์ยับยั้งการเจริญเติบโตและแบ่งตัวของเซลล์มะเร็งและทำลายเซลล์มะเร็งโดยตรง บางครั้งอาจมีผลข้างเคียง **อาการเหล่านี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับชนิดของยา สภาพความแข็งแรงของร่างกาย ความพร้อมทางด้านจิตใจของผู้ป่วย**

เคมีบำบัดที่ท่านได้รับครั้งนี้คือสูตร

Taxol (แทกซอล)

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นจากการได้รับยา

1. คลื่นไส้ อาเจียน
2. กดการทำงานของไขกระดูก
3. อาการแพ้ยา (ปฏิกิริยาตอบสนองต่อยาอย่างรุนแรง)
4. ซามือ/ชาเท้า
5. อ่อนเพลีย
6. ท้องเสีย
7. ปวดกล้ามเนื้อ
8. ผม่วรง

การดูแลตนเองขณะรับยาเคมีบำบัด

สังเกตผิวหนังบริเวณที่ฉีดยา ถ้ารู้สึกปวด บวม แดง แฉก หน้าอก หายใจฝืด เหงื่อออก หรือสงสัยมี

ยารั่วซึม ออกนอกหลอดเลือด ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่พยาบาลทันที ดื่มน้ำมากๆ อย่างน้อยวันละ 2-3 ลิตรหรือ 10-15 แก้วต่อวัน เพื่อช่วยขับสารเคมีที่อาจตกค้างในร่างกายออกทางปัสสาวะ

อาการข้างเคียงและการปฏิบัติตัว

เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น

1. การแพ้ หรือการตอบสนองต่อยาอย่างรุนแรง พบขณะเริ่มได้รับยาประมาณ 10-15 นาทีแรก ซึ่งจะมีหน้าแดง แขนงหน้าอก อาการหายใจฝืด เหงื่อออกถ้าเกิดอาการเหล่านี้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่พยาบาลทันที
2. ภูมิคุ้มกันต่ำ เกิดจากการติดเชื้อได้ง่าย ภูมิคุ้มกันต่ำจะต่ำที่สุดหลังจากได้รับยาเคมีบำบัด 15-20 วัน
3. ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายทั่วไป
4. รับประทานอาหารที่ปรุงสุก สะอาด ครบ 5 หมู่ หลีกเลี่ยงอาหารหวานจัด มันจัด มีกลิ่นฉุน งดของหมักดอง อาหารสุกๆดิบๆ

5. หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่ชุมชน สถานที่แออัด เช่น โรงภาพยนตร์ ศูนย์การค้า

6. หลีกเลี่ยงการใกล้ชิดกับบุคคลที่เป็นโรคติดต่อต่างๆ

เช่น ไข้หวัด วัณโรค สวมหน้ากากอนามัยเมื่อจำเป็น

7. สังเกตการติดเชื้อ เช่น มีไข้สูง เจ็บคอ ปัสสาวะแสบขัด ให้มาพบแพทย์ก่อนนัด หรือไปตรวจที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน

8. บริหารมือและเท้า เพื่อป้องกันและบรรเทาอาการชา มือ ชาเท้า เกิดขึ้นประมาณร้อยละ 60 อาจมีอาการชาหรือเจ็บแปลบ ปลายมือ ปลายเท้า ถ้านิ้วมือมีอาการชาระมัดระวังเวลาใช้ของมีคม ของแหลมและสัมผัสของร้อน ถ้าเป็นไปได้ควรสวมถุงเท้าที่เป็นยาง เพื่อป้องกันของแหลมทิ่มตำ

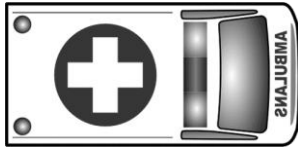
9. ปวดกล้ามเนื้อและปวดตามข้อ เกิดขึ้นประมาณร้อยละ 50 มักเกิดอาการประมาณ 2-3 วันหลังได้รับยาและอาการจะลดลง ถ้ามีอาการปวดมากสามารถรับประทานยาแก้ปวดได้

10. คลื่นไส้ อาเจียน เกิดได้ประมาณร้อยละ 50 อาจเกิดขึ้นตั้งแต่หลังได้รับยาเคมีบำบัดหรือเกิดขึ้นภายใน 24 ชั่วโมง หรือนานเป็นสัปดาห์ ให้รับประทานอาหารครั้งละน้อยๆแต่บ่อยครั้ง รับประทานผลไม้รสเปรี้ยว น้ำผลไม้ หรือน้ำจิง เพื่อบรรเทาอาการ บ้วนปากด้วยน้ำอุ่นๆ หรือน้ำเกลือเจือจางหลังอาเจียนหรือหลังรับประทานอาหารทุกครั้ง

11. ใช้เทคนิคผ่อนคลาย เพื่อลดการวิตกกังวล และ
อาการคลื่นไส้ อาเจียน โดยจัดสภาพแวดล้อมรอบๆตัว เช่น
ฟังเพลง ดูภาพวิวทิวทัศน์ ธรรมชาติต่างๆ

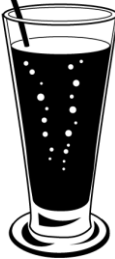
ถ้าอาการคลื่นไส้ อาเจียนไม่ดีขึ้นให้มาพบแพทย์ก่อนนัด
ตรวจที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน

12. ผอมร่วง ให้ใช้วิธีต่างๆ หิวผอมอย่าสระผมบ่อย เวลาหิว
อย่ากระตुक ให้หิวเบาๆและไม่ควรข้อมหรือตัดผมเพราะ
อาจจะทำให้ผมร่วงมากขึ้น

13. ท้องเสีย พบเพียงเล็กน้อยประมาณร้อยละ 30

- ให้ดื่มน้ำเกลือแร่เสริม
- งดอาหารประเภทหมักดอง
- รับประทานอาหารอ่อน ย่อยง่ายไม่มีกาก
- ถ้าอาการไม่ทุเลา ให้มาพบแพทย์ก่อนนัด

14. เยื่อช่องปากอักเสบ เกิดขึ้นประมาณร้อยละ 30 อาจ
เกิดแผลและปวดตามริมฝีปาก เหงือก กระพุ้งแก้ม เพดานปาก
หรือลิ้นมักเกิดขึ้นวันที่ 5-7 หลังฉีดเคมีบำบัด

รักษาความสะอาดในช่องปาก ใช้แปรงสีฟันที่นิ่มขนนุ่มๆ
แปรงเบาๆ บ้วนปากบ่อยๆด้วยน้ำเกลือ (น้ำ 1 แก้ว ต่อ เกลือ 1
ช้อนชา) หลังรับประทานอาหาร

15. งดเหล้า บุหรี่ หนักๆ เมียง

16. ดื่มน้ำมากๆ อย่างน้อยวันละ 10-15 แก้ว/วัน

อมน้ำแข็งบ่อยๆ

17. อ่อนเพลีย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ให้ครบ
5 หมู่ เช่น แป้ง เนื้อสัตว์ นม ไข่ ผัก ผลไม้

18. พักผ่อนให้เพียงพอ อย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง เพิ่ม
การนอนพักกลางวัน วันละ 1-2 ชั่วโมง

โปรดระลึกไว้เสมอ : อาการข้างเคียงเหล่านี้อาจเกิดขึ้น
หรือไม่ก็ได้ ถ้าเกิดขึ้นเป็นเพียงชั่วคราวเท่านั้น เมื่อหยุดการ
รักษา อาการต่างๆก็จะหายไป

การดูแลการตนเองต่อเนืองที่บ้าน

เมื่อได้รับเคมีบำบัด

ท่านควรปฏิบัติตามคำแนะนำต่อไปนี้อีกประมาณ 1
เดือน เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น

อาการที่ต้องมาพบแพทย์ทันที เช่น มีไข้สูง หนาวสั่น คลื่นไส้
อาเจียนมาก ท้องเสียรุนแรง มีจุดเลือดออกตามผิวหนัง หรือ
มีเลือดออกจากอวัยวะต่างๆ

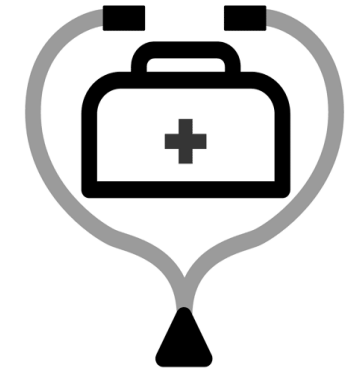

กรณีไม่มีอาการผิดปกติ ควรมาตรวจอย่าง
สม่ำเสมอตามวันและเวลาที่แพทย์นัด

การปฏิบัติตัว

ผู้ป่วยที่ได้รับเคมีบำบัด สูตร

TAXOL

เรียบเรียงโดย ... ห้องเคมีบำบัดผู้ป่วยนอก

โทร. 056-219888 ต่อ 1112

จัดพิมพ์โดย ... กลุ่มงานสุขศึกษา

โทร. 056 - 219888 ต่อ 5200, 9801

โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จ.นครสวรรค์ 60000

www.SPR.go.th.